USNESENÍ

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátu složeném z předsedy Tomáše Kocourka a soudců Karla Šimky a Sylvy Šiškeové v právní věci žalobce: **D. T. D.**, zast. Mgr. Hanou Bočkovou, advokátkou, se sídlem Nádražní 308/3, Ostrava, proti žalovanému: **Ministerstvo vnitra**, se sídlem Nad Štolou 936/3, Praha 7, proti rozhodnutí žalovaného ze dne 26. 4. 2023, č. j. OAM-423/LE-VL12-HA15-2023, o kasační stížnosti žalobce proti rozsudku Krajského soudu v Ostravě ze dne 30. 10. 2023, č. j. 62 Az 19/2023-39,

takto:

I. Kasační stížnost **se odmítá** pro nepřijatelnost.

II. Žalobce **nemá** právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.

III. Žalovanému **se nepřiznává** náhrada nákladů řízení o kasační stížnosti.

IV. Ustanovené zástupkyni žalobce Mgr. Haně Bočkové, advokátce, **se přiznává** odměna za zastupování a náhrada hotových výdajů v řízení o kasační stížnosti ve výši **4.114 Kč**, která jí bude vyplacena z účtu Nejvyššího správního soudu do 30 dnů od právní moci tohoto usnesení.

Odůvodnění:

I. Přehled dosavadního řízení

[1] Žalobce se žalobou podanou ke Krajskému soudu v Ostravě (dále jen „krajský soud“) domáhal zrušení rozhodnutí žalovaného ze dne 26. 4. 2023, č. j. OAM-423/LE-VL12-HA15-2023, kterým byla zamítnuta jeho žádost o udělení mezinárodní ochrany jako zjevně nedůvodná podle § 16 odst. 1 písm. a) zákona č. 325/1999 Sb., o azylu (dále jen „zákon o azylu“).

[2] Krajský soud žalobu zamítl. Dospěl k závěru, že žalovaný správně zjistil skutkový stav, neboť vycházel z dostatečných a aktuálních informací o zemi původu žalobce. Žalovaný správně vyhodnotil obsah žádosti o udělení mezinárodní ochrany, z níž vyplývá,

že žalobce opustil zemi původu pouze kvůli pracovním příležitostem a možnosti splatit své dluhy. Naopak v ní ani náznakem netvrdí nic, co by mohlo svědčit o tom, že by měl být v zemi původu pronásledován. Žalobcovy námitky jsou pouze obecného charakteru. Blíže ani nespecifikuje, z jakých důvodů měl žalovaný nedostatečně zjistit skutkový stav. To se týká i tvrzení, že se žalobce obává pronásledování ze strany věřitelů. Předně ale měl tuto skutečnost sdělit již v průběhu správního řízení.

II. Obsah kasační stížnosti a vyjádření k ní

[3] Proti tomuto rozsudku krajského soudu podal žalobce (dále též „stěžovatel“) kasační stížnost, jejíž důvody podřadil pod § 103 odst. 1 písm. a) a b) zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní (dále jen „s. ř. s.“).

[4] Stěžovatel namítá, že žalovaný nepostupoval v souladu se zásadou materiální pravdy, neboť nesprávně zjistil skutkový stav. Stěžovatel se v zemi původu obává pronásledování ze strany věřitelů a dále má strach ze svého postavení neúspěšného žadatele o mezinárodní ochranu. Vietnam sice podporuje migraci, ale návrat zpět je spojen s potížemi. Může mu proto hrozit diskriminace, perzekuce či uvěznění. Z těchto důvodů naplňuje minimálně podmínky pro udělení doplňkové ochrany podle § 14a zákona o azylu. Ačkoliv stěžovatel na tyto důvody upozorňoval během jednání dne 30. 10. 2023, krajský soud na ně nebral zřetel.

[5] Žalovaný ve svém vyjádření navrhl, aby Nejvyšší správní soud kasační stížnost odmítl pro nepřijatelnost, případně aby ji zamítl. Má za to, že krajský soud věc posoudil dostatečně a ve shodě s ustálenou judikaturou Nejvyššího správního soudu.

III. Posouzení kasační stížnosti

[6] Nejvyšší správní soud nejprve posoudil zákonné náležitosti kasační stížnosti a konstatoval, že byla podána včas, osobou oprávněnou, proti rozhodnutí, proti němuž je kasační stížnost ve smyslu § 102 s. ř. s. přípustná, a stěžovatel je v souladu s § 105 odst. 2 s. ř. s. zastoupen advokátem.

[7] Dále se Nejvyšší správní soud zabýval přijatelností kasační stížnosti. Podle § 104a odst. 1 s. ř. s. Nejvyšší správní soud odmítne kasační stížnost ve věcech, které jsou v řízení před krajským soudem rozhodovány specializovaným samosoudcem, pro nepřijatelnost, pokud tato stížnost svým významem podstatně nepřesahuje vlastní zájmy stěžovatele.

[8] Vymezením institutu nepřijatelnosti a výkladem konceptu přesahu vlastních zájmů stěžovatele se Nejvyšší správní soud podrobně zabýval v usnesení ze dne 26. 4. 2006, č. j. 1 Azs 13/2006-39, č. 933/2006 Sb. NSS. O přijatelnou kasační stížnost se podle tohoto usnesení může jednat v následujících typových případech: 1) kasační stížnost se dotýká právních otázek, které dosud nebyly vůbec či nebyly plně řešeny judikaturou Nejvyššího správního soudu, 2) kasační stížnost se týká právních otázek, které jsou dosavadní judikaturou řešeny rozdílně, 3) kasační stížnost bude přijatelná pro potřebu učinit

judikaturní odklon, tj. Nejvyšší správní soud ve výjimečných a odůvodněných případech sezná, že je namístě změnit výklad určité právní otázky, řešené dosud správními soudy jednotně, 4) v napadeném rozhodnutí krajského soudu bylo shledáno zásadní pochybení, které mohlo mít dopad do hmotněprávního postavení stěžovatele. O zásadní právní pochybení se v konkrétním případě může jednat především tehdy, pokud: a) krajský soud ve svém rozhodnutí nerespektoval ustálenou a jasnou judikaturu a nelze navíc vyloučit, že k tomuto nerespektování nebude docházet i v budoucnu, b) krajský soud v jednotlivém případě hrubě pochybil při výkladu hmotného či procesního práva.

[9] V souvislosti s tím, že kasační stížnost je psána velmi obecně, je třeba zdůraznit, že smyslem řízení o kasační stížnosti je polemika s rozhodnutím krajského soudu (viz usnesení NSS ze dne 30. 6. 2020, č. j. 10 As 181/2019-63, bod 8). Podrobnost přezkumu rozsudku krajského soudu se tak nutně odvíjí od kvality kasační stížnosti (viz rozsudek NSS ze dne 4. 4. 2019, č. j. 7 As 400/2018-105, bod 17).

[10] Žadatel musí v řízení o udělení mezinárodní ochrany nejprve tvrdit existenci důvodů relevantních z hlediska mezinárodní ochrany. Správní orgán je následně povinen zjistit skutečný stav věci v rozsahu důvodů, které žadatel uvedl. Není ovšem jeho úkolem za žadatele tyto důvody domýšlet (viz rozsudek NSS ze dne 20. 11. 2003, č. j. 2 Azs 27/2003-59, č. 181/2004 Sb. NSS). Judikatura dospěla k závěru, že pokud žadatel uvádí pouze důvody ekonomické, nemůže namítat, že správní orgán nezjistil přesně a úplně skutkový stav, pokud nezjišťoval důvody jiné, žadatelem neuvedené (viz rozsudky NSS ze dne 18. 12. 2003, č. j. 5 Azs 24/2003-42, a ze dne 25. 7. 2013, č. j. 2 Azs 5/2013-27). Správní orgán musí žadateli poskytnout během pohovoru dostatečný prostor k tomu, aby všechny důvody své žádosti uplatnil (viz rozsudek NSS ze dne 28. 7. 2009, č. j. 5 Azs 40/2009-74).

[11] Nejvyšší správní soud se shoduje s krajským soudem, že stěžovatel nejenže neuvedl žádný důvod relevantní z hlediska mezinárodní ochrany, ale z několika jeho odpovědí při pohovoru přímo vyplynulo, že jeho motivy jsou čistě ekonomické (snaha získat lépe placenou práci). Během pohovoru se přitom žalovaný dotazoval stěžovatele, co jej vedlo k odchodu ze země původu (resp. příchodu do České republiky), zda měl v zemi původu problémy či jaká by byla jeho situace po návratu. Tudíž poskytl stěžovateli dostatečný prostor k uplatnění všech důvodů žádosti.

[12] Až v žalobě stěžovatel začal tvrdit, že se bojí pronásledování ze strany věřitelů. Krajský soud měl však za to, že měl tuto skutečnost tvrdit již v řízení o udělení mezinárodní ochrany. Nejvyšší správní soud k tomu dodává, že obecně je skutečně nutné uplatnit důvody žádosti již v řízení o udělení mezinárodní ochrany, nikoliv až v řízení před soudem, byť z tohoto pravidla existují úzce vymezené výjimky (viz nález Ústavního soudu ze dne 12. 4. 2016, sp. zn. I. ÚS 425/16). Stěžovatel ovšem závěr krajského soudu v kasační stížnosti nikterak nezpochybnil, a proto ho nemůže Nejvyšší správní soud přezkoumat. Vzhledem k tomu, že stěžovatel nevyvrací, že výše uvedený důvod pro udělení mezinárodní ochrany uplatnil pozdě (až v soudním řízení), nemůže se jím Nejvyšší správní soud věcně zabývat.

[13] Stěžovatel dále namítá, že bude v zemi původu postihován z důvodu neúspěšné žádosti o mezinárodní ochranu a čelit nepříznivé situaci jako spousta navrátilců, kteří jsou ponecháni orgány země původu bez jakékoliv pomoci a čelí diskriminaci. Dodává, že se s tímto žalobním bodem krajský soud nevypořádal. Nejvyšší správní soud připouští, že se krajský soud k obecnému poukazu stěžovatele na obtížné postavení navrátilců do země původu v odůvodnění rozsudku nevyjádřil, nicméně tento žalobní bod byl uplatněn až při jednání krajského soudu, tedy po marném uplynutí lhůty podle § 71 odst. 2 s. ř. s. ve spojení s § 32 odst. 1 zákona o azylu, v níž lze podanou žalobu rozšiřovat o nové žalobní body. Pochybení krajského soudu spočívající v tom, že na argumentaci stěžovatele nijak nereagoval, nelze považovat za zásadní, neboť nemělo žádný dopad do hmotněprávního postavení stěžovatele, jelikož v dané věci nebylo žádného důvodu přihlédnout k opožděnému žalobnímu bodu. Nejvyšší správní soud se nemohl pro nepřípustnost dle § 104 odst. 4 s. ř. s. zabývat obsahově totožnou kasační námitkou, neboť nebyla včas uplatněna v řízení před krajským soudem, ačkoliv tomu nic nebránilo.

[14] Nejvyšší správní soud uzavírá, že otázka týkající se dostatečného zjištění skutkového stavu, k níž se vztahuje jediná projednatelná kasační námitka, již byla judikaturou vyřešena, přičemž její posouzení krajským soudem je souladné s touto judikaturou. Zjištěné pochybení krajského soudu vztahující se k otázce postavení neúspěšných žadatelů o mezinárodní ochranu (resp. navrátilců) pak není vzhledem k procesnímu kontextu uplatnění tohoto žalobního bodu zásadní. Kasační stížnost je tedy nepřijatelná ve smyslu § 104a odst. 1 s. ř. s.

IV. Závěr a náklady řízení

[15] Jelikož je kasační stížnost nepřijatelná, Nejvyšší správní soud ji podle § 104a odst. 1 s. ř. s. odmítl.

[16] O náhradě nákladů řízení o kasační stížnosti soud rozhodl podle úspěchu ve věci v souladu s § 60 odst. 1 větou první s. ř. s. ve spojení s § 120 s. ř. s. (usnesení rozšířeného senátu NSS ze dne 25. 3. 2021, č. j. 8 As 287/2020-33, č. 4170/2021 Sb. NSS, či usnesení NSS ze dne 16. 6. 2021, č. j. 9 As 83/2021-28). Stěžovatel v řízení nebyl úspěšný, proto nemá právo na náhradu nákladů tohoto řízení. Procesně úspěšnému žalovanému nevznikly náklady převyšující náklady běžné úřední činnosti, proto mu soud náhradu nákladů řízení nepřiznal (usnesení rozšířeného senátu NSS ze dne 31. 3. 2015, č. j. 7 Afs 11/2014-47, č. 3228/2015 Sb. NSS).

[17] V řízení před krajským soudem byla stěžovateli ustanovena zástupkyní Mgr. Hana Bočková, přičemž toto zastoupení trvá s ohledem na § 35 odst. 10 s. ř. s. i v řízení před Nejvyšším správním soudem. Odměnu za zastupování a náhradu hotových výdajů hradí ustanovenému zástupci stát. Nejvyšší správní soud přiznal zástupkyni stěžovatele odměnu za jeden úkon právní služby, a to sepis kasační stížnosti [§ 11 odst. 1 písm. d) vyhlášky č. 177/1996 Sb., o odměnách advokátů a náhradách advokátů za poskytování právních služeb (advokátní tarif)]. Tarifní hodnota odměny za jeden úkon právní služby činí podle § 9 odst. 4 písm. d) advokátního tarifu 50.000 Kč. Výše odměny za jeden úkon právní služby

tedy činí 3.100 Kč (§ 7 bod 5 advokátního tarifu). K tomu náleží zástupkyni stěžovatele paušální náhrada hotových výdajů ve výši 300 Kč za jeden úkon právní služby podle § 13 odst. 4 advokátního tarifu. Tato částka je navýšena o 21 %, neboť zástupkyně stěžovatele je plátcem DPH (§ 57 odst. 2 s. ř. s.). Přiznaná odměna a náhrada hotových výdajů v celkové výši 4.114 Kč bude zástupkyni stěžovatele vyplacena z účtu Nejvyššího správního soudu do 30 dnů od právní moci tohoto usnesení.

Poučení: Proti tomuto usnesení **nejsou** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 24. ledna 2024

Tomáš Kocourek
předseda senátu